

SAMMANFATTNING

På ett övningscenter i Frihamnen i Stockholm genomfördes den 12 april 2021 en fortbildningskurs i handhavande av räddningsfarkoster och beredskapsbåtar. Ett av momenten var att öva räddning av överlevande från vattnet med en livbåt. Livbåten var en heltäckt modell med sidoluckor avsedd för maximalt 26 personer. Livbåten var även godkänd för att användas som beredskapsbåt.

Under övningen fick livbåten en kraftig slagsida och vattenfylldes genom en sidolucka. Tre personer hamnade i vattnet och livbåten fick överges. Alla om-bordvarande klarade sig utan skador.

Vid händelsen var livbåten lätt lastad, med få personer ombord i förhållande till livbåtens kapacitet. En del av grundutrustningen som vatten, proviant m.m. fanns inte heller ombord. Samtliga luckor var öppna för att kunna öva att ta ombord en nödställd ur vattnet. De krafter som uppstod när deltagarna i övningen rörde sig i båten medförde en tyngdpunktsförskjutning vilket ledde till att livbåten fick en kraftig slagsida och att karmen till sidoluckan hamnade under vattenlinjen.

Livbåten uppfyllde gällande stabilitetskrav. Utredningen visar dock att denna typ av livbåtar under vissa förutsättningar har en liten stabilitetsmarginal. Det gör att små krafter kan generera stora krängningsvinklar och att livbåtar av denna typ under vissa förhållanden kan ta in vatten och kantra om båten manövreras med sidoluckorna öppna. Detta gäller framför allt när livbåten är lätt lastad med få personer ombord. Det är rimligt att anta att liknande stabilitetsegenskaper kan förekomma hos andra livbåtar av liknande typ och storlek.

Olyckan orsakades av livbåtens stabilitetsegenskaper som innebar att små tyngdpunktsförändringar gav upphov till stora krängningsvinklar. När de ombordvarande rörde sig i livbåten för att möjliggöra byte av förare uppstod en tyngdpunktförflyttning uppåt. Detta ledde till att båten fick en kraftig slagsida, tog in vatten genom en öppen sidolucka och kantrade. På systemnivå orsakades olyckan av otillräckliga stabilitetskrav för mindre, täckta livbåtar med öppningar i sidorna.

SÄKERHETSREKOMMENDATIONER

Transportstyrelsen rekommenderas att:

- Vidta nödvändiga åtgärder för att tillse att problematiken med livbåtars stabilitet uppmärksammas inom EU i syfte att säkerställa att kraven på livbåtars stabilitet är ändamålsenliga och inte utgör en risk för sjösäkerheten. (RS 2022:07 R1)
- Verka för att det på internationell nivå tas fram instruktioner för en säker användning av små, täckta livbåtar med öppningar i sidan med avseende på dessa båtars stabilitetsegenskaper. (RS 2022:07 R2)

VIKING Life Saving Equipment A/S rekommenderas att:

- Se över manualen för drift och underhåll (Operation & Maintenance Manual) för livbåtstypen och göra de anpassningar som krävs för att säkerställa ett säkert handhavande med avseende på stabilitetsegenskaperna. (RS 2022:07 R3)